

Інститут гуманітарних та соціальних наук

Спеціальність:

054 Соціологія
(код 09-054-Б)

Галузь знань: Соціальні та поведінкові науки
(код 05)

Перелік дисциплін
для вступу на навчання за освітньою програмою підготовки бакалавра
на основі попередньо здобутої вищої освіти (II БВО)

- **Історія соціології**
- **Теоретична соціологія**
- **Соціологія сім'ї**

Дисципліна: Історія соціології

Розділ 1. Протосоціологічний період в історії соціології

§ 1. Зародження і розвиток протосоціологічних знань в Стародавньому світі і Середньовіччі. Міф та епос – перші історичні форми соціального знання. Осмислення соціальних явищ в працях античних історіографів. Філософські погляди на суспільство Демокріта, Платона, Арістотеля. Уявлення про людське суспільство в християнській теології Середньовіччя. Соціальні ідеї мислителів-гуманістів: Данте, Петрарка, Л.Бруні, Л.Валла, Т.Мор, Т.Кампанелла

§ 2. Соціальні знання та суспільствознавчі дослідження Нового часу (17 - поч.19 ст.). Теорії «природного права» і «суспільного договору» у суспільствознавстві: Т.Гоббс та Д.Локк. Загальна характеристика соціологічних концепцій французьких просвітників: Ш.Л.Монтеск'є, Ж.Ж.Руссо, Ж.А.Кондорсе. Погляди на соціально-історичний розвиток людства Дж. Віко. Соціальні ідеї в інтелектуальній традиції німецької класичної філософії

Розділ 2. Класичні соціологічні теорії 19 – поч. 20 століття

§ 1. Виникнення та розвиток соціології як науки в 19 ст. Обґрунтування соціології і її принципів О.Контом і Г.Спенсером. Діалектико-матеріалістична соціологія К.Маркса. Натуралістичні школи та психологічний напрям в соціології 19-поч.20 ст. Соціал-дарвіністські погляди на розвиток суспільства. Расово-антропологічна школа в соціології. Психологізм як основа пояснення соціального життя. Психологічний еволюціонізм Л.Уорда і Ф.Гіддінгса. Інстинктивізм в соціології: У.Мак-Дугалл. Психологія народів і психологія натовпу: Г.Лебон. Теорія наслідування Г.Тарда

§ 2. Німецька формальна соціологія кн. 19 - поч. 20 ст. і соціологія В.Парето. Основоположні принципи соціального життя в концепції Ф.Тьоніса: «спільнота» і «суспільство». Основні поняття формальної соціології Г.Зімеля. Предмет та методологія соціології як науки в теорії В.Парето. Соціологія політики В.Парето: теорія циркуляції еліт

§ 3. Формування сучасної соціологічної теорії: Е.Дюркгейм та М.Вебер. Предмет соціології та правила соціологічного методу в концепції Е.Дюркгейма. Соціальна солідарність та поділ праці в концепції Е.Дюркгейма. «Розуміюча соціологія» М.Вебера: основні методологічні принципи. Теорія раціоналізації М.Вебера. Вчення про типи політичного панування. Соціологія релігії М.Вебера

Розділ 3. Основні напрямки сучасної теоретичної соціології

§ 1. Інтерпретативні теорії в соціології 20 століття. Теоретико-методологічні засади інтеракціоністської соціології Дж.Міда. Основні постулати і метод теорії «дзеркального Я» Ч.Кулі. Інтеракціоністська концепція Г.Блумера. «Драматургічний» підхід до соціальної взаємодії Е.Гоффмана. Предмет і методи феноменологічної соціології А.Шютца. Етнометодологія Г.Гарфінкеля. Основні принципи теорії соціального обміну Дж.Хоманса і П.Блау

§ 2. Макросоціологічні парадигми в соціології 20 століття. Соціологічна теорія Т.Парсонса: її цілі, завдання та категоріальна структура. Волонтаристська концепція соціальної дії Т.Парсонса. Теорія середнього рівня і стратегія функціонального аналізу Р.Мертон. Діалектико-конфліктологічна теорія Р.Дарендорфа. Конфліктологічна концепція Л.Козера. Соціологія Франкфуртської школи: М.Хоркхаймер, Т.Адорно, Е.Фромм, Г.Маркузе

§ 3. Інтегративні теорії в сучасній соціології та постмодерністська парадигма. Інтегральна соціологія П.Сорокіна. Структуралізм і постструктуралізм в соціології: К.Леві-Строс і М.Фуко. Постструктуралізм Ж.Дерріди. Теорія структурації Е.Гідденса. Структуралістський конструктивізм П.Бурдьє. Комунікативна теорія соціальної дії та соціальних систем Ю.Габермаса. Постмодерністські соціологічні теорії: З.Бауман та Ж.Бодрійяр

Література

Захарченко М. Історія соціології (від античності до початку 20 ст.) / М. Захарченко, О. Погорілий. — К., 1993.
Ручка А. Курс історії теоретичної соціології / А. Ручка, В. Танчер. — К., 1995.
Хто є хто в західній та вітчизняній соціології : навч. соціологіч. словник для студ. / Наук. ред. В. Піча. — Львів, 1999.

Дисципліна: Теоретична соціологія

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи соціології

§ 1. Предмет соціології: Соціологія в системі наук про суспільство. Об'єкт і предмет соціології. Категорії та закони соціології. Система соціологічних знань та її елементи. Загальні, спеціальні та галузеві соціологічні теорії та взаємозв'язок між ними. Функції соціології.

§ 2. Методологія та методи соціологічного дослідження: Поняття соціологічного дослідження та його види. Основні етапи соціологічного дослідження. Програма конкретного соціологічного дослідження та її функції. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження

§ 3. Основні етапи розвитку соціологічної думки: Поняття соціологічної думки. Основні етапи розвитку соціологічного знання: протосоціологія, академічний і сучасний етапи. Становлення й етапи розвитку соціологічної думки в Україні. Основні напрямки розвитку соціології в сучасній Україні

Розділ 2. Суспільство як система. Соціальні зміни і розвиток суспільства

§ 1. Суспільство як цілісна система: ознаки суспільства: територія, здатність підтримувати і відтворювати високу інтенсивність зв'язків, автономність і високий рівень саморегуляції, інтегративна властивість. Типологізація суспільств. Сутність, рівні і чинники соціальних змін

§ 2. Індивід і суспільство. Особистість у системі суспільства. Статусно-рольова структура особистості. Сутність та агенти процесу соціалізації, особливості їх дії. Ресоціалізація та її причини. Особистість та інноваційні зміни суспільства

Розділ 3. Соціальна структура суспільства

§ 1. Соціальна структура та соціальна стратифікація: Поняття соціальної структури. Соціальні спільноти та соціальні групи як елементи соціальної структури суспільства. Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікаційних систем: відкрита, закрита, змішана. Система соціальної стратифікації сучасного українського суспільства. Сутність та види соціальної мобільності

§ 2. Етнонаціональна структура суспільства: Сутність та специфіка етнічних спільнот. Етнос і соціум. Історичні форми етнічних спільнот та їх характеристика. Соціокультурні чинники функціонування етносу. Особистість та нація: етнічна самоідентифікація. Націоналізм як соціальний феномен. Політична нація і особливості її формування в Україні

Розділ 4. Процес і типи соціальної взаємодії

§ 1. Сутність та анатомія соціальної взаємодії. Соціальний контакт і соціальна взаємодія. Засоби соціальної взаємодії. Полюси соціальної взаємодії: солідарність і конфлікт: їх сутність та функції

§ 2. Соціальний контроль та девіантна поведінка: впорядкованість суспільства і система соціального контролю. Основні елементи системи соціального контролю. Сутність та форми девіації. Проблеми визначення девіантності поведінки. Типологія соціальної поведінки Р. Мертона. Функції девіації. Девіація та соціальні інновації

Розділ 5. Соціальні інститути та соціальні організації

§ 1. Соціальні інститути та їх роль в житті суспільства. Структура соціального інституту та механізми його функціонування. Проблема класифікації соціальних інститутів: їх види та типи. Функції та дисфункції соціальних інститутів

§ 2. Сутність соціальних організацій, їх роль в суспільній системі. Соціальна організація як система: елементи та взаємозв'язок між ними. Основні типи соціальних організацій. Функції соціальних організацій

§ 3. Культура як соціальний феномен та її роль в суспільстві. Форми і типи культури. Динаміка культури. Типи взаємодії культур. Функції культури

Література

1. Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс. — К., 1999.
2. Климанська Л.Д. Основи соціології / Л.Д. Климанська, В.С. Савка. — Львів, 2004.
3. Соціологія : Матеріали до лекційного курсу / За ред. В. Пічі. — К., 2011.
4. Черниш Н.Й. Соціологія : Курс лекцій. / Н.Й. Черниш. — Львів, 2011.

Дисципліна: Соціологія сім'ї

Розділ 1. Сім'я як об'єкт соціологічного аналізу

§ 1. Виникнення та розвиток соціології сім'ї. Об'єкт і предмет дослідження соціології сім'ї. Основні етапи розвитку соціології сім'ї. Основні теоретичні підходи до дослідження сім'ї. Соціологія сім'ї як спеціальна соціологічна теорія, її структура та функції. Зв'язок соціології сім'ї з іншими науками про суспільство і людину

§ 2. Сім'я як соціальний інститут, її місце в суспільстві. Система соціальних інститутів у суспільстві і місце в ній сім'ї. Характеристика сім'ї як соціального інституту. Реалізація інститутом сім'ї своїх основних функцій. Базові форми шлюбу та сім'ї в історичному розвитку. Структура сім'ї. Етапи розвитку сім'ї. Форми сім'ї

§ 3. Макросоціальні явища і сім'я. Специфіка функціонування сім'ї в різних соціальних групах. Сім'я та процеси науково-технічної революції, урбанізації, міграції. Специфіка міської та сільської родини. Соціально-гомогенні та гетерогенні сім'ї. Сім'я в період економічних реформ. Соціальні функції сучасної сім'ї та тенденції їх розвитку. Ідеологія, культура, мораль, релігія та сім'я в сучасному суспільстві. Класова, професійна та соціальна диференціація сімей

Розділ 2. Сім'я в системі мікросоціальних структур

§ 1. Соціологічний вимір сім'ї: загальне, особливе та одиничне в сутності сім'ї. Склад та структура сім'ї. Сімейна група та родинні зв'язки. Формування шлюбно-сімейних відносин як процес: основні характеристики та етапи. Циклічний характер соціального життя та функціонування сім'ї. Методологія вивчення стадій сімейного циклу

§ 2. Сім'я та особистість. Міжособові відносини в родині. Самореалізація особистості в сім'ї: основні напрями та проблеми. Соціально-психологічні взаємовідносини в сучасній сім'ї: сутність, характер та специфіка прояву. Лідерство та ієрархія в сучасній родині. Взаємовідносини поколінь в сім'ї. Сімейні конфлікти

§ 3. Методи соціологічного дослідження сімейної поведінки. Дослідження диспозицій сімейної поведінки. Дослідження диспозицій шлюбної поведінки. Методи виміру ціннісних орієнтацій, репродуктивних установок та мотивів подружжя

Розділ 3. Гендерні ролі та становище жінки в сім'ї та суспільстві

§ 1. Гендерний підхід до опису соціокультурних явищ. Традиційне розуміння соціокультурних ролей. Передумови виникнення гендерної теорії. Її застосування в дослідженнях інституту сім'ї. Гендерні ролі та гендерні стереотипи. Фемінізм та інститут сім'ї. Становище української жінки в історичному минулому та теперішньому часі

§ 2. Сім'я та професійна діяльність жінок. Галузева та професійна діяльність жінок. Історія та причини залученості жінок у сферу суспільного виробництва. Характеристика професійних та сімейно-побутових ролей сучасної жінки. Гендерні ролі та гендерні стереотипи як причини існуючого поділу праці між статями. Жіноче безробіття

Розділ 4. Проблеми стабільності сім'ї у сучасному суспільстві

§ 1. Проблеми соціальної патології та сім'я. Поняття норми та девіації. Соціальна патологія та її види. Причини та специфіка сімейних проблем та дисфункцій. Алкоголізм, наркоманія та сім'я. Виховання дітей у неблагополучних сім'ях

§ 2. Тенденції розвитку сучасної сім'ї. Новий статус сім'ї у сучасному суспільстві. Конфліктні ситуації та проблема стабільності сучасної сім'ї. Типи сімейних конфліктів. Причини та мотиви розлучень. Проблема самотніх людей. Проблеми сімейної політики в Україні, сьогоднішній стан та перспективи. Відмінність у підходах щодо проблем сім'ї у чоловіків та жінок

Література

1. Лукашевич М Соціологія сім'ї : теорія і практика / М. Лукашевич. — К., 2012.
2. Медіна Т.В. Соціологія сім'ї : навч. посіб. / Т.В. Медіна. — Чернівці, 2006.
3. Савка В. Сім'я та соціум : проблеми взаємодії / В. Савка, Н. Уманець. — Львів, 2008.
4. Трубавіна І.М. Методи вивчення сім'ї / І.М. Трубавіна, Н.А. Бугасць. — К., 2001 .
5. Уманець Н. Людина та сім'я / Н.Уманець, Т. Тюріна. — Львів, 2013.